

www.navsi.cz

5/2021

Návsičko

ZPRAVODAJ OBCE NÁVSÍ ~ BIULETYN GMINY NAWSIE

Májová vlažička - naroste travička; májový deštíček - poroste chlebíček.

Kiedy w maju wiatr z północy, ma się u nas zimno w nocy.

Milí spoluobčané,

nevím, jak vám, ale mně připadá, že tento rok letí opět rychleji. Existuje na tento vjem určitá matematická rovnice. Když máš jeden rok a přežiješ ho, tak jsi přežil 100% života. Když máš deset let a přežiješ rok, tak jsi přežil 1/10 svého života... atd. S této rovnice vyvozujeme, že s přibývajícím věkem vše musí zákonitě letět rychleji. Ať je to jak chce, je tady už květen. Ten s sebou vždy nesl nejen jarní

počasí, stromy v květu a zelenající se přírodu, ale i určité tradice a zvyky. Některé zvyky byly zvláště viditelné a posledních letech nabíraly na intenzitě, jako třeba stavění májek. S určitou netrpělivostí jsem vyhlížel, zdali v této zvláštní době se najde parta, která i přes všechna opatření tradici dodrží. Nejsem si úplně jist kolik bylo v jednotlivých letech postaveno v obci májek, ale v letošním roce i přes všechna úskalí a problémy se májky sice v menším počtu, ale přesto objevily. O to víc májky získaly na své hodnotě a lidé, kteří je stavěli si zaslouží nejen pochvalu ale taky poděkování, vždyť „Květen a bez májek?“

Přes určité problémy způsobené zejména počasím, byla zahájena stavba tělocvičny. Zemí práce jsou v plném proudu a přesun zeminy, zejména v některých úsecích, způsobuje zvýšení provozu a prašnosti. Prosíme, obříme se se trpělivostí a hlavně dbejme zvýšené opatrnosti zejména v blízkosti staveniště a transportní trasy.

Tradičně na jaře budou připraveny v obci kontejnery pro svoz odpadů (viz str. 7). Nadále rovněž platí, že celoročně zdarma můžou občané Návsí odvézt odpad na sběrný dvůr firmy SMOLO do Jablunkova na Bělé (areál bývalé BETY OL). Nebezpečný avšak zpoplatněný odpad taktéž můžete odvézt na sběrný dvůr do Jablunkova -Bělá. Již jsou také připravené kontejnery na bioodpad vedle budovy Místního hospodářství. Pro zajímavost, uložení odpadu mimo kontejner je považováno za založení černé skládky a tímto toto chování může být postihováno. Prosíme, ukládejme odpady, jak je určeno, ať máme krásnou a čistou obec.

Na Rogovci vedle obchodu byl umístěn box Zásilkovny, jde o snadnější a populárnější způsob doručování balíků. Další box bude situovaný v Jasení vedle zastávky U Goryla, ale až po její plánované rekonstrukci.

Krásné sluneční a pohodové jarní dny.

místostarosta

INFORMACE Z MINISTERSTVA KULTURY

Vážení občané Návsí, před pár dny jsme ukončili program Covid Kultura 3.1, ve kterém bylo podáno celkem 3464 žádostí například od hudebníků, herců, malířů či spisovatelů. K poslednímu dubnu skončil také dotační program Covid Kultura 3.2 určený pro pracovníky z oblasti audiovize (režiséři, herci, kameramani...),

ale vzhledem k termínu uzávěrky ještě nevíme konečné počty žádostí. Nicméně samotné by vás jistě překvapilo, kolik umělců se skrývá ve vašich řadách.

I když programy 3.1 a 3.2 skončily, dohodli jsme se s ministerstvem financí na možnosti zapojení se umělců do Kompenzačního bonusu pro

OSVČ, DPP, DPČ a spolčníky malých, s. r. o. - <https://1url.cz/XKJDi>.

Ve spolupráci s ministerstvem průmyslu a obchodu jsme také spustili nový dotační titul COVID-Kultura 3.3 pro nestátní organizace (spolky, OSVČ apod.), kteří podnikají v oblasti kultury – provozují hudební klub, výstavní síň, muzeum, pořádají či zajišťují hudební, hudebně drama-

tické, taneční či např. divadelní programy - <https://1url.cz/LK1Hj> (žádosti se podávají do 30. června). Žadatelé z předchozích výzev mohou kombinovat předešlé žádosti s nově vyhlášeným programem.

Ministr kultury Lubomír Zaorálek se svým týmem usilovně pracuje se zástupci z ministerstva zdravotnictví na plánu rozvolňování opatření v kultuře a podmínkách, za kterých se budou moci kulturně-společenské akce uskutečňovat.

Držte nám, prosím, palce!

Pokud byste měli zájem o více informací, nejen k dotačním titulům, určitě se na mě obraťte - jiri.vzientek@mkcr.cz či sledujte můj FB@vzientek.jiri. Jsme vám připraveni pomoci.

*S úctou Jiří Vzientek
náměstek ministra kultury*

VĚTRNÉ MLÝNKY

Nejstarší zařízení, na kterých člověk mačkal zrna, byly drtiče a ruční mlýny. Voda, vítr, lidská nebo zvířecí síla byla po celá staletí jedinými pohonnými jednotkami. Až koncem 18. a 19. století je vystřídala pára, plyn a elektřina. Což znamenalo pro většinu těchto technologií útlum nebo místo na okraji. První zdokumentované větrné kolo se datuje do doby několik tisíc let před n.l. do oblasti Orientu oblasti persko – arabské. Nejstarší zmínku v Čechách zaznamenal neznámý po-

kračovatel Kosmovy kroniky k roku 1277, poznamenává, že toho roku byl postaven větrný mlýn v zahradě Strahovského kláštera.

Odborná literatura rozlišuje pouze dva klasické typy větrných mlýnů: sloupový a holandský. Nejrozšířenější je typ první, patrový, dřevěný mlýn, jehož celé tělo se otáčí podle potřeby proti větru. Podle konstrukce, teritoriálního rozšíření a způsobu otáčení se jmenuje sloupový, moravský, německý, beraní, kozlečí nebo prostě samec. Dříve

patřil u nás k nejrozšířenějším typům větrných mlýnů a nejčastěji se s ním ještě dnes setkáváme v oblasti Moravy a Slezska.

Pouze v oblasti Moravy a Slezska se stavěly ještě malé dřevěné mlýnky (otáčivé i neotáčivé). Malých větrných mlýnků s turbínou je podle odhadů Jana Doubka v různém technickém stavu na severní Moravě a Slezsku už jen asi 50. Veřejně přístupné jsou v Rožnově pod Radhoštěm, Havířově a v Jindřichovicích pod Smrkem. Na území naší obce se nachází neveřejný větrný mlýnek s rekonstruovanou turbínou typu Eclipse – Kunz. Kompletní mlecí zařízení včetně dřevěné budovy je v původní a díky nadšení

a úsilí majitele stále v určité míře i provozuschopné.

Z historických zdrojů větší typ větrného mlýnku se nacházel ještě v hospodářství na pozemku dnešního PZKO. Tento mlýnek byl zvláštní v tom, že jeho turbína byla umístěna na samostatném stožáru a náhon byl hřídelí vedený do stodoly, kde umožňoval připojení různých zařízení která usnadňovala hospodářskou činnost. Mlýnek je dodnes v sále PZKO, avšak ze zařízení se již dnes nedochovalo téměř nic. Na připojené fotografii vidíme již taky pouze věž pro větrnou turbínu.

Konstrukce větrného mlýnku s turbínou

Větrný mlýnek se skládá ze čtyř hlavních částí: větrné turbíny (A), těla mlýnku (B) a mlecího zařízení (C) a moučnice (D).

Větrná turbína vychází z konstrukce typu Eclipse tzn. větrné kolo s pevně uchycenými kovovými lopatkami. Počet lopatek se pohybuje od šesti do dvaceti s tím, že nejčastější jich je patnáct nebo dvanáct. U malých mlýnků se turbína skládá z celokovového mnoha lopatkového kola o průměru nejčastěji tři metry, ozubeného převodu a natáčecího zařízení. Větrná turbína byla buď průmyslově vyráběna firmou Kunz Hranice nebo byla vyrobena v místní kovářské dílně či amatérsky doma. Větrné kolo turbíny je spolu s převodem umístěno na stožárové trubce (3) nebo na příhra-

dovém stožáru. Ozubený převod (2) tvoří kuželové soukolí s přímými zuby, které přenáší pohyb z vodorovného hřídele větrného kola na svislý hřídel uložený ve stožárové trubce. Natáčecí zařízení (5) se nachází v interiéru mlýnku a tvoří ji pákový mechanismus nebo šnekové soukolí připevněné na dolním konci stožárové trubky. Tato končí na nosném trámu pod střechou mlýnku. Směr natočení turbíny proti větru je u pákového provedení zajišťován kovovým kolíkem. Ten se vkládá do otvoru v páce a spodním kotouči upevněném na nosném trámu. Šnekový převod je samosvorný, není třeba ho zajišťovat.

Tělo mlýnku (B) tvoří přízemní deštěná stavba s obdélníkovou základnou o rozměrech cca 2,2 x 3,0 m. Výška stavby se střechou bývá okolo tří metrů. Kostra těla mlýnku se skládá ze soustavy trámů. Mohutnost kostry záleží na tom, zda je to konstrukce nosná, tj. turbína je upevněna na stožárové trubce nebo nenosná v případě, že turbína je na příhradovém stožáru, který nese její váhu. Obvodový plášť je sestaven obvykle ze smrkových prken kladených na kostru svisle. Spáry mezi prkny překrývají svislé latě. Proti působení vlhkosti jsou stěny obvykle natřeny olejem nebo oblepeny dehtovou lepenkou. Do interiéru se vstupuje jedněmi dveřmi, podlaha bývá z prken. Boční stěny jsou prolomeny malými zasklenými

okny. Sedlová střecha bývá opláštěná prkny a kryta lepenkou nebo plechem. Na některých mlýncích se dochovaly plechové korouhvičky s datováním, jako symbol výrobní dílny. Např. korouhvička se srpkem měsíce byla znakem kovářské dílny Barný v Datyni.

Mlecí zařízení je v zásadě stejné jako u velkých mlýnů, jen v menším provedení. Skládá se ze dvou mlýnských kamenů (11) o průměru okolo 50 cm a výšce běhounu 20 cm a spodku 15 cm uložených v lubu (10). Běhoun je poháněn prostřednictvím železného ložiska tzv. kypřice uchycené na svislé hřídeli. Dolní konec svislé hřídele je uchycen v patním ložisku (14) upevněném v trámové stolici (12). Součástí trámové stolice je jednoduchý mechanismus, kterým je možno za chodu nadzvedávat běhoun a tím měnit vzdálenost obou kamenů od sebe, tzn. regulovat jemnost mletí. Celé mlecí zařízení je možno odpojit pomocí jednoduché šroubové spojky (6) umístěné na svislé hřídeli.

Mlýnské složení je po obvodu i shora kryto plechovým nebo dřevěným lubem (10). Na něm stojí násypka na obilí (7) s pohyblivým dnem tzv. korčákem (8). Pohyblivé dno uvádí do kmitavého pohybu vačka (9) upevněná na svislé hřídeli. Množství zrna padajícího mezi kameny lze regulovat změnou sklonu korčáku. Součástí mlecího zařízení je v některých mlýncích

moučnice (D) na prosévání meliva. Moučnici tvoří sběrná truhla (16), ve které je rotující hranolový vysévač (15) tvořený osmistěnem potaženým jemnou tkaninou. Truhlou prochází hřídel hnáný přes kuželové soukolí (13) od svislého hřídele.

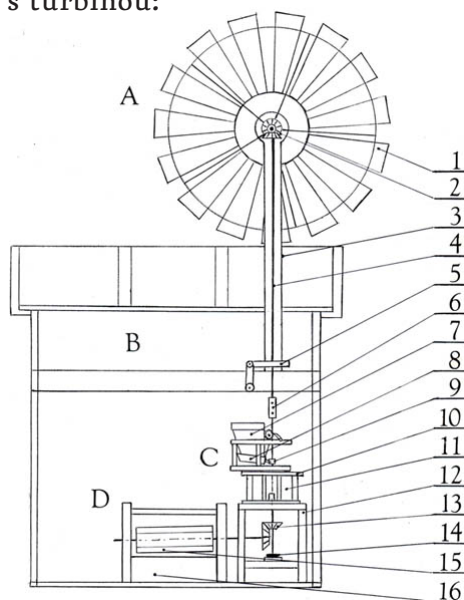
Pohybová energie větru roztáčí větrnou turbínu a její vodorovnou hřídel. Přes kuželový převod je poháněna svislá hřídel. Od svislé hřídele je poháněno přes vačku pohyblivé dno násypného koše, dále horní mlýnský kamen během a přes kuželový převod hranolový vysévač v moučnici. Zrno z násypného koše přes kmitající korčák padá otvorem v běhounu mezi mlýnské kameny, kde je drceno, rozemíláno a vytlačováno k vnějšímu okraji. Při šrotování vypadává melivo do připravené nádoby. Při mletí na mouku melivo padá do moučnice, kde se prosívá přes jemnou tkaninu osmistěného rotujícího síta. Jemné melivo (mouka) padá do moučnice a hrubší části procházejí na konec moučného pytliku a vypadávají ven. Tuto část meliva je možno použít jako šrot nebo ji znovu nasypat do násypného koše a opakovat mlecí proces.

Mlecí kameny byly obvykle vytesány z pískovce nebo složeny z kusů speciálního sladkovodního křemence, který se k nám dovážel

z Francie. Na mlecích plochách kamenů byly vytesány šikmé drážky od středu ke kraji, které zlepšovaly mletí a současně umožňovaly chlazení kamenů.

Doba mletí je závislá na síle větru. Při dobrém větru mlýnek sešrotoval 200 kg pšenice nebo jiného dobře vyschlého obilí, za 24 hodin. Na obsluhu větrného mlýnku s turbínou stačil jeden člověk.

Popis schématu větrného mlýnku s turbínou:

- A. turbína
- B. tělo mlýnku
- C. mlecí zařízení
- D. moučnice

místostarosta

PLÁN SBĚRU A SVOZU OBJEMNÝCH A NEBEZPEČNÝCH ODPADŮ 2021

Způsob sběru: stacionární s přejímkou odpadů

Termíny sběru: viz tabulka; od 11:00 do 18:00 hodin

1. pololetí 2021		
datum sběru	den	stanoviště kontejneru
17. 5.	Po	Jasení u kulturního domu
17. 5.	Po	autobusové stanoviště
18. 5.	Út	Rogovec u obchodu
18. 5.	Út	stolárna Křok
19. 5.	St	za restaurací Harcov
20. 5.	Čt	u pily
21. 5.	Pá	za žel. přejezdem na hranici katastru s Hrádkem (u nád. na sep.)

PROVOZNÍ DOBA SBĚRNÉHO DVORA JABLUNKOV

Provozovna: Jablunkov – Bělá, areál bývalé Bety Ol, poblíž Rybárny Stern
Tel. č.: +420 602 622 814

Pondělí	7:00 → 16:30
Úterý	7:00 → 14:30
Středa	7:00 → 16:30
Čtvrtek	7:00 → 14:30
Pátek	7:00 → 14:30
Sobota	7:00 → 12:00
Neděle	zavřeno

Zdroje:

<http://www.povetrnik.cz/mlynek-s-turbinou>

<http://vetrnemlyny.unas.cz/vm-index.htm>

Marynka, bardzo piekno dziyweczka,
 bystro i zaradno była już łod dziecka.
 Łosymnoście roków teraz miała
 i chłopcóm sie fest podobała.
 Jednako ku nim nieśmiało była
 i ani ku muzykóm nie chodziła.
 Tatowie sómsiada tam mieli
 a łun se pomówić do nich chodził przy niedzieli.
 Sómsiod Jozef był stary pachoł,
 Marynkym fórt łocziskami łobłapioł.
 Tatowi by sie aji podoboł na ziyncia,
 ale Marynka dło niego nie była do wzyincia.
 Bywoł też tam Paweł kónsek dali.
 Tyn był sztudyrować w mieście kajsi dali.
 Z Marynkóm kiejsi ze szkoły wroz chodzywali
 i wdycki sie radzi ze srandy przegryzali.
 Po czasie sie teraz spotkali i zaroz sie poznali,
 choć nadziwić sie ni mógli jako sie pozmiyniali.
 Paweł wyrosnył, zmynżnioł, był wielce przystojny,
 Marynka była zgrabno a w gymbulce jako łobrozek malowany.
 Sómsiod, stary pachoł nadziejym se robił,
 aji tatowi już cosi nadmiynił,
 ale Marynka jak sie z Pawłym spotkała
 sómsiada Jozefa. ani widzieć nie chciała.
 Łobo z Pawłym na szpacyr sie wybrali
 i łod tego czasu sie czynsto widowali.
 Jak Marynka roz Pawła do chałpy pozwała
 to go nejprzód mama pieknie przywitała
 a jak Paweł – weterynarz czynści do chałpy wkroczył,
 to tata porozmyśłoł i już sie na niego nie boczył.
 Potym było wiesielisko szumne, hyrne
 a tam ku Pawłowej mamie – wdowie
 Jozef sie przisiednył nieśmiało i niezdarne.
 Tak se jako podobni wiekym wroz łopowiadali
 aż sie po czasie też do kupy dali.

I. T.

Mrazivé dny jsou snad za námi. Sníh ze silnic je pryč a ranní teploty jsou také stále příjemnější. Není divu, že cyklisté jsou na cestách stále častějším jevem.

Ale i o kolo je třeba řádně pečovat. Před první jarní vyjíždkou po dlouhé zimě by každý cyklista měl navštívit nejprve specializovaný servis, kde kolo řádně zkontrolují a uvedou do stavu, ve kterém může bezpečně vyjet na cestu. Někteří cyklisté si své kolo servisují sami, a tak je třeba po zimě připomenout povinnou výbavu jízdního kola:

- přední odrazka bílé barvy
- zadní odrazka červené barvy
- dvě na sobě nezávislé brzdy
- oranžové odrazky ve výpletu kol
- oranžové odrazky na obou stranách pedálů
- Přestože toto je povinná výbava jízdního kola, kolo doplňujeme také o:
- světlomet s bílým světlem
- zadní svítilnu červené barvy

A to zejména za snížené viditelnosti, tedy pokud vyjíždíme časně z rána, k večeru, za mlhy nebo deště. Při snížené viditelnosti je vhodné použít také reflexní prvky.

Mladší cyklisté by neměli zapomínat na povinnost užívat za jízdy ochrannou přilbu. Tuto povinnost ukládá cyklistům do 18 let zákon. Přesto, i pokud jste starší, používejte při jízdě ochrannou přilbu, může Vám zachránit život.

A závěrem pár připomenutí:

- cyklisté smějí jet jen jednotlivě za sebou
- cyklista nesmí vozit předměty, které by znesnadňovaly řízení jízdního kola nebo ohrožovaly jiné účastníky silničního provozu
- na jízdním kole se na vozovce jezdí při pravém okraji vozovky, jen jednotlivě za sebou
- jízdním kolem se rozumí i kolo-běžka, pro kterou tak platí stejná pravidla jako pro jízdu na jízdním kole
- je-li zřízen jízdní pruh pro cyklisty, stezka pro cyklisty nebo je-li na křižovatce s řízeným provozem zřízen pruh pro cyklisty a vymezený prostor pro cyklisty, je cyklista povinen jich užít
- cyklista jedoucí na jízdním kole je také považován za řidiče a platí pro něj stejná pravidla jako pro řidiče motorových vozidel, takže tak jako nepatří alkohol za volant, nepatří ani za řídítka jízdního kola

Cyklistická sezóna tedy může začít...nezapomínejte však, že i cyklista je účastníkem silničního provozu, a proto je třeba být obezřetný a dodržovat dopravní předpisy.

nprap. Karla Špaltová
 vrchní inspektor

ROZVOZ OBĚDOVÉHO MENU

• Každý pracovní den výběr ze dvou polévek a třech hlavních chodů

- Čas rozvozu mezi 10 – 13h dle domluvy
- Hygienicky baleno v jednorázových krabičkách
- Možnost platit stravenkami

CENA JE KONEČNÁ

• (polévka, rozvoz a jednorázové obaly)

Objednávky přijímáme do
10 hodin ránní na tel.:
602 819 720

Jídelníček na každý týden
najdete na našich webových stránkách

WWW.HOSPUDKANARYNKU.COM

MASOVÁ KORÝTKA

- Cena 300,-/1KG
- Objednávka 3 dny předem

Také je možnost si objednat vepřovou kýtu, kolena a další...

Najdete nás na adrese
**MARIÁNSKÉ NÁMĚSTÍ 19,
JABLUNKOV 739 91**

**VÍCE INFORMACÍ NA TEL: 602 819 720
NEBO NA HOSPŮDKA NA RYNKU**

*Přejeme mnoho zdraví a štěstí jubilantům,
kteří těchto dnů slaví své narozeniny.*

*Życzymy niezawodnego zdrowia i szczęścia
solenizantom, którzy w tym okresie
obchodzą swe urodziny.*

ZDRAVÁ VÝŽIVA

ANDĚLIKA

Otevíráme v Jablunkově 1. 6. 2021

Kde nás najdete?
Mariánské náměstí 4
prostory prodejny Amon Elektro

Kdy?
Po – Pá 8:00 – 17:00
So 8:00 – 12:00

Co u nás nakoupíte?
Bylinné směsi, čaje,
tinkтуры, bezlepkové potraviny,
oříšky, suché plody, kosmetiku
a další sortiment.

KADEŘNICTVÍ JOLANA

Jolana Píndejová

DÁMSKÉ, PÁNSKÉ, DĚTSKÉ
KADEŘNICTVÍ

Návsi 254 v 1. patře (vedle COOPU)

otevírací doba:

Pondělí: zavřeno
Úterý: 8:00 - 18:00
Středa: 8:00 - 18:00
Čtvrtek: 8:00 - 18:00
Pátek: 8:00 - 12:00
Sobota: dle dohody
Neděle: zavřeno

Tel.: 776 468 937

Těším se na Vaši návštěvu.

Z-BOX nově i u nás!

Samoobslužné výdejní místo Zásilkovny

Rozšířili jsme služby v naší obci! Nově u nás najdete bezkontaktní výdejní místo, na které si můžete nechat doručit své zásilky. Výdejní místo, které má podobu samoobslužného boxu, jsme pro vás zřídili ve spolupráci s českou logistickou společností Zásilkovna.

Nonstop provoz

Z-BOX je vám k dispozici 24 hodin denně
7 dní v týdnu.

Snadná a rychlá obsluha

Stačí vám pouze mobilní aplikace
Zásilkovna.

Myslíme ekologicky

Z-BOX je napájen solárním panelem
a vyžaduje jen minimum elektřiny.

Jak na to?

- 1) Nakupte v e-shopu, který doručuje zboží přes Zásilkovnu.
- 2) V košíku zvolte doručení na výdejní místo.
- 3) V nabídce výdejních míst vyhledejte název naší obce a vyberte Z-BOX.
- 4) Jakmile vám přijde výzva od Zásilkovny o vyzvednutí zásilky, můžete vyrazit k Z-BOXu!
- 5) U Z-BOXu zapněte na svém mobilním telefonu bluetooth a otevřete aplikaci Zásilkovna. Telefon se pomocí bluetooth sám spáruje se Z-BOXem a otevře schránku s vaší zásilkou.

Periodický tisk samosprávného kraje územního celku obce Návší s názvem Návšíčko, vydává Obecní úřad Návší, se sídlem Návší č. p. 327, MK ČR E12338, vydáván vždy v polovině daného měsíce, číslován vzestupně dle daného měsíce počínaje lednem č. 1/2021 a konče prosincem č. 11/2021, náklad 1200 ks. Zodpovědná osoba: Marian Waszut. Neprošlo jazykovou úpravou.